

Til Inderøy kommune

v/ Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

og Kommunedirektørens stab

På årsmøtet i FFO Trøndelag fikk vi inn en sak fra Trøndelag Døveforening region Nord angående om hvordan kommunene i Trøndelag ivaretar tilgang til språk og språkmiljø til brukere med behov for ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon).

Det ble gjort vedtak på at saken skulle oversendes kommunene, i og med at det er kommunene sitt ansvar og følge opp brukerne. Dette ansvaret er ofte gjennom PPT i kommunen når det gjelder barn og unge. Andre instanser som Statped kan bistå ved behov, men det er kommunene sitt ansvar og følge opp at brukerne får det de har krav/vedtak på.

For å forstå hva ASK er vil vi vise til:

- Statped: «[hva er alternativ og supplerende kommunikasjon \(ASK\)?](#)»
- Ask-loftet.no

Viser til stortingsmelding: **St.meld. nr. 23 (2007-2008)**

Språk bygger broer - språkstimulering og språkopplæring for bar, unge og voksne

«3.3 Helhetlig tiltakskjede – hvordan kommunen legger til rette for språkstimulering

Kommunen har et overordnet ansvar for å drive forebyggende virksomhet og tilby nødvendige tjenester for barn og familier. Tilbud om tidlig og god språkstimulering er et forebyggende og støttende tiltak som først og fremst er viktig for det enkelte barn. Å gi alle barn en god start kan bidra til sosial utjevning. Barn som går i barnehage, er i utgangspunktet sikret et språkstimuleringstilbud ved at de ansatte i barnehagene gjennom føringer i lov og rammeplan er forpliktet til å bidra til å gi alle barn god språkstimulering og tidlig hjelp dersom språket av en eller annen grunn er forsinket. En rekke kommuner har også språkstimuleringstilbud til barn som ikke går i barnehage. Slike tilbud kan være språkgrupper i barnehager, familiehus, pedagogiske sentre, oppvekstsentre eller bibliotek, ambulering pedagoger eller åpen barnehage.» (Utdrag fra paragraf 3. språkmiljø og språkstimulering i småbarnsalderen).»

Denne stortingsmeldingen omhandler språkstimulering for barn og unge voksne. Dette er også relevant for voksne brukere med behov for ASK.

Barn og voksne som har behov for ASK, får dessverre ikke dekket sitt behov for kommunikasjon. Det kan være mange grunner til at behovet ikke blir dekket, men det som går igjen er:

- Mangel på tilgang til språk, dette gjelder både selve språket og et språkmiljø å kunne praktisere språket i.
- Miljøet rundt har ikke kunnskap om språket.
- Det tar for lang tid å få på plass kompetanse og riktig språk.
- Det blir sett på som «støy» og tidkrevende å skulle kommunisere på en annen måte enn kun verbal tale.

Personer innen tegnspråkmiljøet er bekymret for hvordan barn og unge har tilgang til NTS (Norsk Tegnspråk), og hvordan de skal få god nok språkutvikling og kompetanse i NTS. På lengre sikt er man bekymret for framtiden til Norsk tegnspråk da de «statlige» språkmiljøene forsvinner.

Hvor skal man lære språket hvis man ikke har tilgang på språket og språkmiljø? Og hvem skal ha ansvaret for språkmiljøene?

Eksempel på dette med NTS: I Trondheim er det en knutepunktskole for tegnspråk, og det har kommet en endring for deltidselevne sitt opphold ved denne skolen. Før hadde de tilbud om opphold på et internat ved skolen, dette tilbudet er nå endret slik at de nå må bo på et hotell.

Den største endringen er at før så var oppholdet i et tegnspråkmiljø der elevene hadde tilgang til språket «hele tiden». Da hadde de bedre forutsetninger for å få bedret tegnspråket sitt under opphold. De får undervisning i NTS på dagtid, men i fritiden er det ikke lagt opp til at de har «tilgang» på tegnspråk ettersom de må oppholde seg på hotell.

Link til forskningsartikkel som omhandler viktigheten av tilgang på språk:

- Artikkel om språk og utdanning: [Inkludering av døve elever \(tegnspråklige\)](#).

Derfor er dette et viktig tema som vi nå spør dere i kommunene om:

- **Hvordan ivaretar deres kommune tilgang til språk og språkmiljø til brukere med behov for ASK?**
- **Får brukerne tilstrekkelig tilgang på både språk og språkmiljø å praktisere språket sitt i?**
- **Hvordan kan dere i rådet for personer med funksjonsnedsettelse og jobbe videre med dette?**

Vi ber de kommunale rådene om å følge opp denne problemstillingen i sin kommune, da dette er svært viktig for all brukerne dette angår.

Med Vennlig hilsen

Leder i FFO Trøndelag

Mona Lersveen

Konsulent i FFO Trøndelag

Ina B. Myran